

Haftanın Ortası

Güncel konularla her Çarşamba

11 Mayıs 2016

Ortalık toz duman. Başbakan Davutoğlu'nun görevinden beklenmedik şekilde ve hızda cereyan eden ayrılışı, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hemen akabinde "yeni anayasa konusunda artık yolun sonuna gelindiğini" beyan edişi, yılın geriye kalan aylarında tek konunun mini anayasa değişikliği olacağıının ilanı.

MHP içinde dananın kuyruğunun kopması yaklaşırken Bahçeli'den gelen kontur atak siyasi sahnedeki oyunu değiştirebilecek nitelikte. AKP mini anayasa değişikliği paketine desteği bizzat Bahçeli'nin kendisinden bulabilir. Fakat bu tür bir alışverişin bile Bahçeli'yi kısa vadenin ötesinde genel başkan olarak tutabileceği oldukça tartışmalı bir konu.

AKP'de dengeler partili başkanlığa doru kaymış durumda. "Uyum" sorunu yeni başbakan atanmasının ardından çözüldüğünde AKP içinde "muhalafetin" mümkün olmadığını düşünenler yanılıyor olabilir. Keza, AKP'nin kurucu değerlerini temsilen muhaliflerin "kazanma şansına bakılmaksızın" bir aday çıkarılabileceğinden bahsediliyor .

AKP'li ve MHP'li ağır top muhaliflerin ise işbirliğine giderek Mayıs sonrasında kurabilecekleri beşinci bir parti senaryosu da Ankara kulislerinde yer bulmakta.

Tüm bu akıl yürütme çabasının bağlandığı nokta, yine kapalı kapılar ardında çok önemli gelişmelerin pişmekte olduğu.

Önümüzdeki MHP ve AKP kongreleri bu gelişmelerin alacağı şekli belirleyecek.

Partili cumhurbaşkanlığı geçerek Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yönetimde ikilik sorununu çözsede demokratik anayasa çalışmalarının şimdilik rafa kaldırılması, sadece Kürt sorunu açısından dahi okunsa, politika sahnesinde gerilimin eksilmeyeceği anlamını taşıyor.

izlemeye ve anlamaya çalışmaktan başka çare yok.

"Cumhurbaşkanlığı Sistemi": B Planı Siyasi Sahnede Başrole Geçti...

Ortalık toz duman. Başbakan Davutoğlu'nun görevinden beklenmedik şekilde ve hızda cereyan eden ayrılışı, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hemen akabinde ipleri daha da sıkı eline alarak "yeni anayasa konusunda artık yolun sonuna gelindiğini" beyan edişi, yılın geriye kalan aylarında tek konunun mini anayasa değişikliği olacağıının ilanı.

Zaten dün Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Şeref Malkoç, Amerikalıların "Başkanlık

Sistemi”, Fransızların “Yarı Başkanlık Sistemi” dedikleri yönetim biçiminin “**yerli ve milli” olanının adına** “**Cumhurbaşkanlığı Sistemi” diyeceklerini açıkladı. Nam-ı diğer, partili cumhurbaşkanlığı.**

Keza, geçen seneki çifte seçim sürecinde anlaşılan “Başkanlık” deyince önemli büyüklükte bir kesimin aklına federatif bir Türkiye yapısının geliyor olması. Kürt sorunu ile federasyon çağrışımı da birleşince başkanlık sisteminin gördüğü kabul oranını düşmekte. Bu kavramsal engelin aşılması için yönetim değişikliğinin adına “Cumhurbaşkanlığı Sistemi” denmesi çok da şaşırtıcı olmamalı.

Basının baktığı yöne göre değişen erken seçimli, ara seçimli, referandumlu çok sayıda senaryonun yanında, AKP genel başkanı ve başbakan adaylarının isimleri de havada bolca uçuşuyor. Fakat Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın arzu ettiği anayasa değişikliğinin hangi yöntem izlenerek halkın onayına sunulacağı sorusunun cevabı şu an için beklemede. Keza, Mayıs ayı kritik dönemeçlerden oluşuyor. 15 Mayıs’ta Yargıtay engeli kalkarsa yapılacak bir MHP Olağanüstü Kongresi, AKP’nin zaten beklenen 22 Mayıs’taki Olağanüstü Kongresi ve HDPliler’in dokunulmazlık oylamaları sonucunda ortaya çıkacak resim önümüzdeki dönemde siyasetin şekillenişini doğrudan belirleyecek.

Bu üç önemli olayı biraz mercek altına almak gerek.

MHP’nin Kongresi ve milliyetçi oyların geçişkenliği belirleyici olacak

MHP’nin içindeki devinim artık bardağın taşmak üzere olduğunu çok net göstermekte. Bu açıdan Devlet Bahçeli’nin MHP Genel Başkanı olarak konumu, Yargıtay’ın MHP Kongresi kararını geciktireceği gün sayısı ile sınırlı gibi görünüyor dışardan bakınca. Keza, MHP’de lider değişimi talebi çeşitli anketlere göre %60’ın üzerinde. Ortaya çıkan genel başkan adayları arasında da sanki Meral Akşener lehine bir güç birliği gözlenmekte.

Meral Akşener’le MHP’nin oy oranının %21’lere ulaşacağı yazılıp çizilmekte. Partiye

destek %12 seviyesinden %21'e kadar yükselmese bile, hem AKP hem CHP içinden bir grup milliyetçi seçmenin MHP'deki kan ve söylem değişiminin çekim merkezine kapılması çok büyük olasılık. Bu da eğer önümüzde bir erken seçim varsa, AKP'nin tek başına iktidar olasılığını büyük oranda düşürmekte.

En azından parlamenter sistem içinde.

Sırf bu nedenle, erken seçim hükümetin ve Cumhurbaşkanı'nın ajandasında bayağı alt sıralarda yer alıyor olmalı.

Çünkü olasılığı hayli düşük görünen üç ay içinde baskın bir erken seçim hariç, geçen her gün MHP'deki başkanlık değişiminin AKP tabanındaki milliyetçi kesimi

etkilemesine yol açabilerek zarar verecek AKP'ye. MHP'deki değişim rüzgarının AKP'yi olumsuz etkilemesinin önüne geçmenin AKP açısından en net yolu da resmen anayasa değişikliği ile başkanlık sistemine geçilmesi ki; şu an için ufukta görünen senaryo başkanlık sistemini içeren kapsamlı bir anayasa değişikliği değil.

Diğer taraftan, MHP'de Bahçeli kanadı da boş durmuyor. Akşener'in partiyi "ele geçirmesi" haline karşı manevra olarak mevcut Genel Başkan Bahçeli kontur atağa geçmiş durumda.

Bahçeli'nin "gerek duyulursa" MHP'nin "düne kadar hükümete verdiği fiili destek hukuki bir boyut alabilir" sözleri tam anlamıyla bomba

etkisi yarattı. **MHP ile AKP'nin olası işbirliği oyun değiştirici bir boyut kazandı. Keza zaten hükümette bulunan AKP'nin desteğe "gerek duyduğu" tek konu var; o da cumhurbaşkanlığı sistemine geçişte gereken mini-anayasa değişikliği için referandum çoğunluğuna ulaşmasını sağlayacak 14 vekilin desteği.** %49,7 ile hükümette olan AKP'nin mevcut 317 milletvekiline karşın MHP'nin %11,9 oyla 40 milletvekili var.

Aynı Bahçeli dün sözlerini daha da netleştirerek "AKP Kongresinin terörle mücadeleye zarar vermesi durumunda" (ki bunu AKP içinde tek aday tek ses olmaması hali olarak anlamak mümkün) resmi bir

koalisyon ile hükümeti destekleyeceklerini açıkladı.

Kısaca MHP Genel Başkanı Bahçeli parti içinden gelen muhalefete karşı bir taşla birkaç kuş vurma yoluna girdi.

Bir taraftan iktidar olamama eleştirisini bertaraf etmiş olacak, bir taraftan da milliyetçi seçmenin gözünde AKP hanesine artı olarak yazılan terörle mücadele çabasından pay elde etmiş olacak. Bu kazanımlar da Bahçeli'ye genel başkanlık koltuğunu bir süre daha korumaya yeteceğini düşündürüyor olmalı.

Peki, 317 milletvekili ile zaten tek başına iktidar olan AKP neden MHP ile resmi nikâh istesin?

MHP'nin genel başkanı olarak kalmak için iktidara ortak olmanın Bahçeli açısından

muhtemel karşılığı olmalı. Bu da, kapsamlı bir başkanlık sistemine karşı görünürken, AKP'nin "B Planı" ismi verdiği partili cumhurbaşkanlığı için gereken mini anayasa paketine destekten geçiyor olabilir. Keza, böyle bir paket anayasa değişikliğini kapsamlı olarak gündeme getirecek şartlar oluşana kadar (2019 öncesi bir erken seçim dâhil) Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın eleştirilen yönetim biçimini anayasa sınırları içine çekerek sorunların en azından bir kısmını bertaraf etmiş olacak.

Bahçeli'nin MHP'deki geleceği, parti Olağanüstü Kongresinin 15 Mayıs'ta mı yoksa 22 Mayıs'taki AKP Olağanüstü Kongresinden sonra mı yapılıp yapılmayacağı ile

yakından ilgili. Keza, 15 Mayıs tarihini kongre yapılmadan atlatabilirse, Bahçeli'nin görüntüsü 22 Mayıs sonrası AKP Kongresi'nden çıkacak sonuca göre kendi konumunu tam olarak netleştireceği. Bu çerçevede bu sabah Yargıtay'dan gelen yazılı açıklama Bahçeli'ye ihtiyacı olan zamanı kazandıracığı olarak yorumlanabilir. Keza, yüksek mahkeme, beklediği gibi 15 Mayıs öncesi değil; Mayıs ayı "içinde" müzakere ederek MHP kararının verileceğini açıkladı. **Bunun yorumu da Yargıtay'ın MHP ile ilgili kararını 22 Mayıs AKP kongresi sonrasına bıraktığı.** Yargıtay'ın bu seçimi, ismini bugünden bilemediğimiz yeni AKP genel başkanı ile yerini koruma çabasındaki MHP

genel başkanı Bahçeli arasında işbirliğine elverişli bir zemin yaratıyor.

Fakat bu tür bir alışverişin bile Bahçeli'yi kısa vadenin ötesinde genel başkan olarak tutabileceği oldukça tartışmalı bir konu; en azından buradan bakınca öyle görünüyor.

AKP Olağanüstü Kongresi: ya "uyum" sessizliği hâkim olacak...

Başbakan Davutoğlu'nun gitme biçimi hakkında söylenecek çok söz var ve bu sözlerin çoğu da zaten çeşitli üsluplarla ifade edilmiş durumda. Ancak başbakanlıktan gidişini döşeyen taşlardan çok bu sonucu oluşturan çerçevenin bir kuşbakışı resmini çizmek

yine de çok önemli.

Keza görünen, yönetimde esas "uyum" sorunu yaratanın dış politika unsurları olduğu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kendi eliyle seçerek kendisinden sonra AKP'nin başına geçecek kişi olarak öne çıkardığı Davutoğlu, Türkiye'nin Ortadoğu politikası olarak uygulamaya koyma şansı bulduğu teorilerinden kopamadığı ölçüde Cumhurbaşkanı Erdoğan'la ayrışmaya başladığını gözlemlemek mümkün. Keza, Suriye politikasında Türkiye yalnızlaşırken ABD-Rusya anlaşması ile dönen devran Erdoğan'ı da bir anlamda yalnızlaştırdı. Her zaman pragmatik politikalarıyla yüksek manevra alanı içinde hareket eden Erdoğan ile

Suriye politikasını devam ettirme anlayışındaki Davutoğlu'nun anlaşamamış olması ve kopuşun bu noktada gerçekleştiğini düşünmek için yeterli veri var. Bu çerçeveden bakınca da, AKP'de genel başkan değişimi ile iç ve dış politikanın Cumhurbaşkanı Erdoğan ile "tam uyumu" hedeflemiş olması değişen bölgesel dinamikler içerisinde Erdoğan'ın yerini yeniden sağlamlaştıracağı anlamına gelebilir.

Peki, 22 Mayıs Olağanüstü AKP Kongresinde biz neyi izliyor olacağız?

Yeni Şafak yazarı Bayramoğlu'na göre 22 Mayıs sonrası AKP ve Cumhurbaşkanı ilişkilerinde ana başlıkların Kürt sorunu, Suriye sorunu ve başkanlık sistemi olduğu gündem

maddeleri dâhilinde “tek kelimeyle uyum dönemi hâkim olacak”. Bu açıdan Erdoğan’ın işaret edeceği yeni AKP genel başkanının kim olduğu da fazla önem taşıyor. “Güçlü Cumhurbaşkanı-düşük profilli başbakan” gibi politik açıdan çok yanlış bir giriş yapılan genel başkanlık değişimi tanımı, şimdi özetle “güçlü uyum” kavramına evrilme aşamasında.

“Uyumun” ise Kürt sorunu “asayiş” perspektifinden ele alınmaya devam ederken HDP’li bir kısım vekili hedef alan dokunulmazlıkların kaldırılmasında oluşturacağı beklenen tepkimeye rağmen ilerleme kaydedilecek.

Zaten vizesiz geçiş hakkı karşılığında Erdoğan’ın AB’ye terör yasasıyla ilgili bir

değişiklik yapılmayacağını ilan etmesi de bu resim içinde okunmalı. Sayın Cumhurbaşkanı açısından olası bir referandum veya bir vade ile gerçekleşebilecek seçim potansiyeli açısından “milliyetçi” hareketliliğin canlı tutulması gerekli görülmekte olabilir.

Suriye konusu ise “uyum” başladığında çok daha farklı noktalara varma potansiyeli taşıyor. Bir kere, Rusya-ABD arasında şekillenmekte olan Suriye “barışı” çerçevesinde Türkiye’nin Davutoğlu liderliğinde uzunca bir süredir izlediği politikadan kısmen veya tamamen çark edilme potansiyeli var. Kilis’in sürekli IŞİD hedefi haline gelmesi önümüzdeki aylarda “koalisyon” güçlerinin onayı ve belki de İsrail’in de desteği ile daha

önce güvenli bölge kurulması iddiasında olunan bölgeye Türk askerinin girerek doğrudan IŞİD’i temizlemeye girişmesi ile sonuçlanabilir. Gelişmeleri izlemek çok önemli.

Öte yandan, “uyum” döneminde, AKP açısından başkanlık sistemine varması hedeflenen yolun ilk adımı olarak “partili başkanlık” içeren anayasa değişikliği ile Haziran ayında atılacağı da ilan edilmiş durumda. Sabah Gazetesinin bildirdiğine göre, AKP, yeni hükümetin kurulması ve güvenoyu almasının hemen ardından, “partili cumhurbaşkanı” hayata geçirmek için birkaç maddelik mini bir anayasa değişikliği teklifini TBMM Başkanlığı’na sunacak. Teklifin hızla komisyon ve

Genel Kurul'dan geçirilecek. Şu anda 317 vekili olan AKP'nin çok muhtemel MHP kanadından bizzat Bahçeli eliyle alacağı en az 14 oyla, mini paket yaz ayları bitmeden referanduma sunulacak. Hatta haftaya Meclis'te görüşülecek dokunulmazlık paketinin de referanduma gitmesi gerekirse, iki konu birleştirilerek halkın önüne getirilecek. Seçmen böylece hem dokunulmazlık, hem de partili cumhurbaşkanı için oy kullanacak.

Mini anayasa paketinin içeriği de şimdiden üç aşığı beş yukarı belli.

Anayasa'nın "Cumhurbaşkanı'nın nitelik ve tarafsızlığı" başlıklı 101. maddesinde yer alan "Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir ve TBMM üyeliği sona erer"

cümlesi metinden çıkartılacak. Böylece hedef Erdoğan'ın cumhurbaşkanı seçilişinin ardından isterse genel başkanlık görevini sürdürebilmesi, AKP'nin tüm toplantılarına, seçimlerde mitinglerine doğrudan katılabilmesi. İkinci değişiklik planı ise Anayasa'nın Cumhurbaşkanı'nın görev ve yetkilerini düzenleyen 104. maddesinde yer alan "Cumhurbaşkanı Devletin başıdır" cümlesinin "Cumhurbaşkanı devletin ve yürütmenin başıdır" şeklinde değiştirilmesi. Bu sayede Erdoğan'ın anayasal bir hak olarak Bakanlar Kurulu'na başkanlık etmesi hükmü de düzenlenecek. Suriye söz konusu olduğunda yakın zamanda anlamlı olabilecek Cumhurbaşkanı'nın "başkumandanlık" dâhil,

diğer görev ve yetkileri ise zaten korunacak.

Yaklaşık 100 maddelik yeni bir anayasanın hazırlanması, kabul süreci ise şimdilik erteleniyor.

Keza, böylesi bir paketin Meclis'ten geçmesinin haftanın her günü kesintisiz çalışılsa bile yaklaşık üç ay süreceği; kamuoyunda tartışılması, Anayasa Komisyonu'nda görüşülmesi ve referandumu ile birlikte iki yıla yakın bir zaman alacağı hesaplanıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AKP'lilerin ise şu anda böylesi bir zamanı beklemeye tahammülleri yok. Terörle mücadele ve Suriye sorunu öne çıkarılan nedenler.

AKP Olağanüstü Kongresi: ...ya bölünmenin kapıları aralanacak

AKP içi muhalefetin hiç olasılığı yok mu peki? Davutoğlu'nun başbakanlıktan ani ve sancılı yollanışı acaba parti tabanında nasıl bir etki yarattı?

AKP'ye yakın medyada yazarlara göre, AKP içinde olup bitene karşı bir dalga yaratmak, direnç oluşturmak olasılık dâhilinde değil. Erdoğan referandumlar üzerinden adım adım önce partili cumhurbaşkanlığına, ardın da başkanlığa ulaşacak.

Ancak, kulisler bu kadar tek sesli değil.

Partili başkanlığa geçiş döneminde Erdoğan'ın damadı Berat Albayrak, Binali Yıldırım veya Bekir Bozdağ'ın başbakan adayı olarak işaret etmesi

halinde muhalif isimlerin kendi adaylarını çıkarabilecekleri konuşuluyor.

ne çıkan isim ise Ali Babacan.

Yaklaşık 900 AKP delegesine

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hakim olduğunun herkes

farkında. Dolayısıyla, Erdoğan'ın işaret ettiği ismin karşına çıkacak herhangi bir genel başkan adayının parti liderliğini ele geçirmesini kimse ihtimal vermiyor.

Ancak, böylesi bir karşı duruş ortaya çıkarsa bunun simgesel önemi ağır basıyor. Milli Görüş döneminde nasıl Abdullah Gül, Recai Kutan'ın karşısına aday olarak çıktıysa ve parti başkanlığını ele geirememesine rağmen Refah Partisi'nin bölünme

sürecini başlattıysa; tarihin şimdi AKP için tekerrür edebileceği kulislerde yer buluyor. **AKP'nin kurucu değerlerini temsilen "kazanma şansına bakılmaksızın" bir aday çıkarılabileceğinden bahsediliyor.**

Ali Babacan bu isim olabilir mi, böyle bir misyonu yüklenerek ortaya kendini koyabilir mi gerçekten, bir on gün içinde ğreneceğiz. Ancak, böyle bir adayın ortaya çıkması bile gelecek okuma olarak AKP hakkında çok farklı senaryoların yazılmasına neden olacak.

şimdiden bu senaryolar yazılmaya, çizilmeye başlandı bile aslında. Dün akşam CNN Türk'te şirin Payzın'ın programında değerlendirilen senaryoda beşinci partinin Mayıs sonrası

AKP ve MHP kongrelerinin tamamlanmasıyla gündeme gelebileceği. Bu beşinci partinin ağır topları olarak da zaten mevcut düzenin devam etmesiyle artık kaybedecek fazla bir şeyleri kalmayan AKP kanadından Abdullah Gül, Bülent Arınç, Hüseyin Çelik ve Ahmet Davutoğlu ile MHP kanadından Meral Akşener ve aralarına Sinan Ogan'ın dâhil

olduğu destekçilerinin bir araya gelebileceği.

Tüm bu akıl yürütme çabasının bağlandığı nokta, yine kapalı kapılar ardında çok önemli gelişmelerin pişmekte olduğu. Önümüzdeki iki kongre bu gelişmelerin alacağı şekli belirleyecek.

Partili cumhurbaşkanlığı geçerek Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yönetimde

ikilik sorununu çöze de demokratik anayasa çalışmalarının şimdilik rafa kaldırılması, sadece Kürt sorunu açısından dahi okunsa, politika sahnesinde gerilimin eksilmeyeceği anlamını taşıyor.

İzlemeye ve anlamaya çalışmaktan başka çare yok.

İletişim: Güldem Atabay Şanlı
Direktör, Araştırma ve Strateji

+90 532 347 82 06
guldem.atabaysanli@egelico.com

Bu doküman Egeli & Co. Portföy Yönetim A.S. ("Egeli & Co." Mersis No: 0-3254-1422-0400018) tarafından hazırlanmıştır. Egeli & Co. SPK düzenlemelerine tabi ve SPK tarafından düzenlenen yetki belgesine sahip, kendine değer yaratmaya adanmış bağımsız bir portföy yönetim şirkettir. (Yetki belgeleri: 03.11.2010 PYS./PY. 35/946 ve 03.11.2010 PYS./YD. 15/946). Portföy yönetimi ve yatırım danışmanlığı hizmeti veren Egeli & Co. 2002 yılından bu yana, dürüst ve seçkin yaklaşımı ile yerli ve yabancı kurumsal yatırımcılara, aile şirketlerine ve özel bireysel portföylere hizmet etmektedir. Başarısı, yatırımcıları için yurtiçi ve yurtdışında geliştirdiği finansal ürünler ile değer yaratma becerisinden gelmektedir. Egeli & Co.'yu diğerlerinden ayıran fark alternatif varlık sınıflarına ve yatırım temalarına odaklanmasıdır. Egeli & Co. Türk sermaye piyasalarındaki alternatif yatırım temaları alanında bulunan geniş bilgi, tecrübe ve geçmiş performansı ile yatırımcıları için uzun vadeli yatırımlarla önemli getiriler yaratmaktadır.

YASAL UYARI:

Bu rapor ve yorumlardaki yazılar, bilgiler ve grafikler, ulaşılabilen kaynaklardan iyi niyetle ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği velhasıl her ne şekilde, suret ve nam altında olursa olsun herhangi bir karara dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat, garanti oluşturmadan, yalnızca bilgi edinilmesi amacıyla derlenmiştir. Bu belgedeki bilgilerin doğruluğu, güvenilirliği ve güncelliği hakkında gerekli özeni göstermekle birlikte bu bilgilerin güvenilirliği, doğruluğu, güncelliği ve eksiksizliği hakkında hiçbir garanti vermemektedir. (Varsa) Yürürlükteki herhangi bir yasa veya düzenleme ile sorumluluğun sınırlandırılması ölçüde tasarruf olarak, Egeli & Co., yöneticileri, çalışanları, temsilcileri ve ajansları bu belgenin içeriği, hatası veya eksiklerinden ya da bu bilgilere dayanılarak yapılan işlemlerden doğacak her türlü maddi/manevi zararlardan (ihmal olup olmadığı ya da başka bir şekilde olursa da) ve her ne şekilde olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zararlardan dolayı sorumlu tutulamaz. Herhangi bir şirket, sektör, hisse veya yatırım için detaylı ve tam bir analiz değildir. Egeli & Co. her an, hiçbir şekilde ve surette ön ihbara ve/veya ihtara gerek kalmaksızın söz konusu bilgileri, tavsiyeleri değiştirebilir ve/veya ortadan kaldırabilir. Bu rapor hangi amaçla olursa olsun çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yayımlanamaz.